

Partnerskap Alnarp

Konkurrenskraftigt lantbruk Produktivitet – nyckel till framtida lönsamhet

Konferens i Alnarp torsdagen den 17 september 2009

i samarbete med Partnerskap Alnarp
och med stöd från Hugo och Emma Björkmans minnesfond

Sammanfattning av Lennart Wikström, Cultimedia
Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, Drottninggatan 95 B, Stockholm

Program i Alnarp torsdagen den 17 september 2009

Moderator: Ove Karlsson, VD Hushållningssällskapet Halland, rådgivningschef Växa Halland
Referent: Lennart Wikström, Cultimedia

09.00	Samling med kaffe och smörgås	
10.00	Välkommen och inledning	Annika Bergman Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien Mats Persson Generaldirektör Jordbruksverket
10.10	Produktiviteten i svenskt lantbruk	Harald Svensson Jordbruksverket
10.45	Utnyttjar vi produktivetspotentialen för att uppnå lönsamhet?	Stefan Gustafsson Företagsrådgivare, Hushållningssällskapet Kristianstad
11.15	Produktiviteten, effektiviteten och klimatet	Tekn dr Agr Maria Berglund Hushållningssällskapet Halland
11.50	Lunch	
13.00	Hur arbetar Lantbrukssverige med produktiviteten <ul style="list-style-type: none">• nötkött• kyckling• oljeväxter• spannmål • gris• mjölk• maskin • sockerbetor	Inger Pehrson , GD Sveriges Nötköttsproducenter Jenny Andersson , uppfödare Svensk Fågel Johan Biärsjö , VD Svensk Raps Björn Roland , växtodlingsrådgivare, Hushållningssällskapet Skaraborg Barbro Mattson , utvecklingsansvarig, Svenska PIG Jacob Söderberg , Svensk Mjölk Per-Anders Algerbo , maskin- och energirådgivare, HIR Malmöhus Ola Cristiansson , chefskonsulent, Nordic Sugar
14.30	Kaffe	
15.00	Hearing: Arbetar vi effektivt med produktiviteten?	
16.00	Avslutning	

Introduktion

Annika Bergman, KSLA

Annika Bergman hälsade välkommen och presenterade kort KSLA och KSLA:s arbete. I en av kommittéerna, Kommittén för lönsam uthållig primärproduktion (LUPP), har årets arbete fokuserats på strategisk företagsledning och produktivitet. För att analysera frågan om konkurrenskraftigt lantbruk känns det riktigt att börja med produktiviteten.

Lönsam primärproduktion är nödvändig, i synnerhet i en tid när fokus hamnar mer på jordbrukets rekreativvärden.

Produktivitet är i centrum – att producera mer med minskade miljövtryck.

Dave Servin, Partnerskap Alnarp

Dave Servin uttryckte sin och Partnerskap Alnarps glädje över samarbetet med KSLA kring dagens seminarium. Under 2008 ordnade Partnerskap Alnarp över 20 seminarier och konferenser och hade över 2.000 besökare. Hittills har Partnerskapet beviljat 250 projekt med en projektslutning på 78 MSEK varav 57,5 MSEK kommer från externa finansörer och 20,5 MSEK från LTJ-fakulteten i Alnarp.

Mats Persson, Jordbruksverket

”Partnerskap Alnarp står för möte mellan akademi och näringsliv och vad gör då Jordbruksverket här? Vi har ett uppdrag som sektorsmyndighet att verka för konkurrenskraftig livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna. Vår vision är att stärka den gröna sektorn – ett tydligt uppdrag.

Konkurrenskraft är nödvändig för ett levande företagande på landsbygden, där jordbruket är bärande. Att bidra till tillväxt står inte i konflikt med uthållighet.

Produktivitet är centralt i konkurrenskraften och inte minst för lönsamheten, som inte ser så bra ut idag. Är vi produktiva är vi också bra för miljön och klimatet.

LUPP har tagit ett viktigt steg för att forma den framtida strategin för jordbruket. Det är så lätt hänt att det bara blir pappersprodukter, men en strategi måste man arbeta med för att den ska vara meningsfull.

Utan konkurrenskraftiga företag som producerar efterfrågade produkter får vi inte en levande landsbygd. Om vi inte producerar här kommer det att innebära att vi exporterar problemen till andra delar av jordbruket.

Det handlar om effektivitet, produktivitet och uthållighet – och det är det vi ska diskutera idag.”

Produktiviteten i svenskt lantbruk

Harald Svensson, Jordbruksverket

En av Harald Svenssons uppgifter är att följa produktiviteten i svenskt lantbruk.

Produktivitet definierar Harald Svensson som det värde som produceras under en viss tid av en anställd på en anläggning eller liknande, medan effektivitet är hur väl en organisation kan omvandla resurser till produkter och tjänster.

Produktivitet är att göra saker rätt – och det förändras över tiden.

Mätningar kan utgå från fysiska mått, som kg/ha eller kg mjölk/ko, eller ekonomiska mått, som intäkt per enhet relaterat till en resursinsats. Det kan vara TB per enhet relaterat till fasta kostnader eller nettoresultat per årsverke.

Ett annat begrepp är konkurrenskraft, som kan definieras som ett mått på en verksamhets, branschs eller en geografisk enhets förmåga att dra till sig arbetskraft eller kapital jämfört med andra liknande verksamheter.

Det svenska jordbruket konkurrerar med jordbruket i andra länder och med andra sektorer om arbetskraft och kapital – det sista inte minst viktigt.

Vid bestämning av konkurrenskraften uppstår ett mätproblem. Jämförelser kräver ett gemensamt regelverk för hur man ska mäta. Inom EU får vi tillgång till nyckeltal via Eurostat, som har två verktyg: FADN (jordbruksekonomiska undersökningen) och EAA (sektorskalkylen). Inom mjölkområdet görs dessutom IFCN, men den använde inte Harald Svensson i sin genomgång.

Exempel

Som exempel nämner Harald Svensson avkastningen för höstvetete och korn 1901–2001. Fram till och med andra världskriget hade kurvan en flack utveckling, liksom den hade mot slutet av mätperioden. Introduktion av handelsgödsel och kemiska bekämpningsmedel gjorde att utvecklingen gick

mycket snabbare efter andra världskriget, speciellt för höstvetete. Avkastningen för korn har inte ökat lika dramatiskt.

Normskörden för vårkorn ökade under perioden 2000–2009 för landet som helhet, men har minskat från Mälardalen och uppåt. För höstvetete syns samma tendens, vilket resulterat i en skördenedgång för landet som helhet under samma period.

I en internationell jämförelse har avkastningen i vårkorn ökat långsammare i Sverige sedan 1995 jämfört med EU15. För mjölkkor ses en klar avtappning för avkastningen vid 2000. Men här är jämförelsetalen enligt Harald Svensson osäkra. Kanske ingår andra kor än mjölkkor i den svenska jämförelsen.

Hur ser det ut i ekonomiska termer?

Den totala intäkten per heltidssysselsatt har i Sverige legat relativt konstant sedan år 2001, med ungefär samma utveckling som Tyskland, men klart efter Danmark. Ser man till resultatet på TB1-nivå ligger svensk växtodling i botten tillsammans med Finland och långt efter Danmark och Tyskland. Mönstret är detsamma för mjölk och till och med sämre för svin, ägg och fågel.

Bruttoförädlingsvärdet, det vill säga intäkterna minskade med inköpta råvaror och produktionsrelaterade insatsvaror, låg strax under 40 procent 1995 och har sjunkit till 30 procent 2008. Utveck-

lingen följer den i övriga EU-länder, även om det svenska lantbruket ligger 10 procentenheter lägre. I relation till arbetsinsatsen har det dock skett en viss positiv utveckling – bättre än eller lika med EU15.

Sammanfattningsvis ligger avkastningen i svensk spannmålsodling på samma nivå som i jämförbara EU-länder. Vad gäller mjölkavkastningen har den under de senaste åren varit mindre i Sverige än i konkurrentländerna. Intäkter per årsarbete ligger i nivå med jämförbara länder, samtidigt som resultatet på TB1-nivå är lågt. Förädlingsvärdet ligger lågt, men följer utvecklingen i jämförbara länder.

Frågor

Johan Biärsjö, Svensk Raps: Är det rullande femårsmedeltal?

Harald Svensson: Nej, statistiskt modellerade normskördar.

Bengt Johnsson, Jordbruksdepartementet. Markprisernas betydelse?

Bert-Ove Nelson, KSLA: Angående mjölkavkastningen – vi har legat högt, vilket innebär svårigheter att öka ytterligare.

Harald Svensson: Vi har lägre markpriser, men markpriserna avspeglar också lönsamheten. När det gäller mjölken är det fortfarande bristande lönsamhet som är problemet för branschen.

Utnyttjar vi produktivetspotentialen för att uppnå lönsamhet?

Stefan Gustafsson, Hushållningssällskapet Kristianstad

Om vi inte utnyttjar produktionspotentialen i jordbruket, varför är det så? Det är inte alltid hög produktivitet är detsamma som hög lönsamhet.

Produktivitet är effektiviteten i produktionen, och lönsamheten definieras som resultat i förhållande till insatt kapital. Men olika mått är relevant i olika sektorer.

Historiskt har man räknat lönsamheten som ersättning per timme, men idag inriktas beräkningar mer mot den begränsade resursen – som kan vara kapital, areal eller arbete – för att ge en vettig inkomst. I lönsamhetsberäkningarna bör även tidsperspektivet vägas in – ser man främst till direktavkastning eller eftersträvar man värdetillväxt?

Produktiviteten är ett av flera medel att uppnå lönsamheten, men där vi egentligen måste se

mer till marknadseffektivitet. Det handlar om att kunna sälja vid rätt tidpunkt till rätt pris, och det är mer avgörande för lönsamheten. I en reglerad marknad är produktiviteten central vid sidan av finansiering.

Fortfarande finns fokus på produktivitet, även om marknaden spelar större roll. Marknadens möjligheter till tillväxt påverkar också lönsamheten, liksom alternativvärde för insatta resurser och räntenivå.

Exempel

Stefan Gustafsson gav ett exempel på två svinproducenter, där en ny anläggning med hög produktivitet och höga kapitalkostnader har högre produktivitet men lägre lönsamhet än en producent med en äldre anläggning med låg produktivitet men låga kapitalkostnader.

Strukturomvandling inom smågrisproduktion

har i kombination med ökad produktivitet i form av smågrisar per sugga drivit svinproduktionen. I växtodlingen har den tekniska utvecklingen förändrat produktiviteten drastiskt: stora betupptagare, vallskörd med 9-meters huggare och stora hackar, nya såmaskiner, stora tröskor med mera.

På lång sikt slår den nya tekniken igenom, i takt med att den driver strukturomvandlingen. Styrande faktorer är läglighet, alternativvärde på arbete och maskiner. Även om alternativvärdet på en äldre såmaskin sätts till 0 är den nya såtekniken alltid bättre än äldre teknik.

Ny teknik kräver större underlag, rationalisering i tid är en fördel bara om man kan ha alternativ intäkt på frigjord arbetstid.

Undersökning på sju gårdar

Maskinsamverkan och samdrift har i första hand skett på större fastigheter, där förvaltningen av fastigheten står centrum och där man redan har personal för driften.

Att skaffa tillskottsmark är intressant, men köp är dyrt. Produktivitetens utvecklingen gör att resurser i form av maskiner och arbetskraft inte lämnar sektorn i den takt som produktiviteten ökar. Det gör att det finns överkapacitet där marginalmark betalas för mycket för att det ska vara långsiktigt hållbart, men tillskottsmark kan på lång sikt vara en förutsättning för fortsatt produktion.

Storleksfördelar är ofta överskattade, medan tillväxtfördelarna är avgörande – kontinuerlig tillväxt är grunden för fortsatt lönsamhet.

Exempel mjölk

I mjölkproduktionen ger högre investeringskostnader och sämre fastighetsvärden tröskeleffekter. En koplats kostar i dag cirka 80 kSEK, eller 7.200 kr/år. Finansieringsfrågorna kommer naturligt i centrum genom hög kapitalbindning.

Mjölkproduktionen har mött prispress med ökad produktivitet, men idag är lönsamheten så svag att ökad produktivitet ger försämrade lönsamhet, och därigenom görs inga produktivitetshöjande investeringar.

Vilken roll mejeriföretagen spelar går inte att få

en enhetlig bild av. När Milko höjde priset på sin landskapsmjölk och lovade att om prishöjningen gick igenom skulle hela höjningen gå till bönderna, kommenterade Arlas Nordenchef Hans-Åke Hammarström det så här:

”Om det visar sig att konsumenterna är villiga att betala extra för mjölken är det förstås en nackdel för oss. Men om det visar sig vara tvärtom är det Milkos konkurrensfördel.”

I stället försöker man höja produktiviteten inom befintliga resurser och optimera skötselåtgärderna – vara duktiga bönder helt enkelt.

Inom betesbaserad nötköttsproduktion missgynnar stödsystemet hög produktivitet, bland annat genom att ägostrukturer med splittrad ägarbild inte stimuleras till att skapa mer produktiva enheter.

Ny teknik kräver strukturrationalisering, ofta överskattas skaleffekter. Möjligheterna ligger istället i de små åtgärderna. Spridningen i produktivitet är enorm, och ofta är kompetens viktigare än teknik.

För att få lönsamhet måste företagen utnyttja produktivitetens potential. Kontinuerlig tillväxt är en nyckelfaktor och viktigare än ökad produktivitet. Högre kompetens kräver ökad attraktionskraft i näringen. Ökade marknadsinslag är positivt, men bättre fungerande marknader behövs. Bulkproduktion har alltid pressad lönsamhet, integration framåt är en möjlighet till ökad tillväxt och bättre lönsamhet.

Thomas Svaton, Svensk dagligvaruhandel: Det är inte rättvist mot Arla, som är tvungna att konkurrera mot stora företag på den europeiska och världsmarknaden.

Stefan Gustafsson: Nischföretag som Skånemejerier och Milko behövs för att hålla kvar produktionen i landet.

Åsa Odell, LRF: Lantbruket är mer attraktivt än på länge. Vi sitter fortfarande fast i produktivitetens fängelse genom de nyckeltal som används.

Stefan Gustafsson: Resultatet har blivit litet bättre, och vi har länge varit fixerade vid fysiska mått, medan det är marginalen som är intressant.

Produktivitet, effektivitet och klimat

Maria Berglund, HS Halland

Maria Berglund arbetar med jordbrukets klimatpåverkan, och konstaterar att klimatfrågan har stark koppling till produktivitet och effektivitet. Jordbruket skiljer sig från andra verksamheter med sina biologiska processer och de andra typerna av

klimatgaser metan och lustgas och med kolbalanserna i marken. Fossil energi, som är den dominerande källan i många andra verksamheter utgör endast en liten del av utsläppen från jordbruket. Utsläpp kommer främst från inköpta råvaror i form av foder och handelsgödsel, och från de bio-

logiska processerna. Jordbruket står för 60 procent av utsläppen av metan och lustgas. Skogen fungerar som en sänka, medan de relativt unga jordarna fortfarande läcker kol.

Tre fallgårdar

Växtodlingsgård, 278 ha. Utsläpp från insatsvaror från mineralgödsel, medan energianvändning är en liten del. Lustgas från mark står för 335 ton CO₂e, eller drygt ett ton per hektar. Utsläpp främst via denitrifikation, där låg syretillgång ger större utsläpp.

Det är viktigt att spara kväve – 1 kg diesel ger 3 kg CO₂e, medan 1 kg handelsgödsel ger 11 kg CO₂e, direkt och indirekt. Övergång till handelsgödsel producerad med bästa tillgängliga teknik (BAT) ger en minskning med två tredjedelar direkta utsläpp, men samma indirekta.

Grisgård, 240 ha, 16.000 smågrisar, 550 slaktsvinsplatser. Utsläppen kommer främst från inköpt gödsel och inköpt foder, direkta emissioner och metan från gödsellagring.

Mjölkgård, 640 ha, 265 mjölkkor med 10.500 kg/ko; 50 ha betor och 240 ha spannmål för avsalu. Utsläpp främst från inköpt handelsgödsel, direkt utsläpp av lustgas och metan från djuren.

På mjölkgården innebär ökad produktivitet i form av högre mjölkavkastning per ko minskad klimatpåverkan genom att metanutsläppen avtar med ökande produktion. Foderstat med stor andel grovfoder är också mer klimatsmart.

När klimatbelastningen ska bedömas hamnar man snabbt i viktiga avvägningar om hur allokering mellan mjölk och kött ska ske, och var gränssnittet mellan att minska utsläppen per kg mjölk och hindra ökning via ökad andel dikor/köttdjur går.

De viktigaste åtgärderna för minskad klimatpåverkan är:

- Förbättrat resursutnyttjande exempelvis vid grisproduktion i form av förbättrat foderutnyttjande.
- Val av insatsvaror med låg klimatpåverkan.
- Produktion av bioenergi.
- Tekniska lösningar.

- Biologiska lösningar.
- Systemlösningar.

Hur kommer gården anpassa sin drift vid krav på minskade utsläpp av växthusgaser?

Anpassningen förutsätts innebära ökad kostnad. Första steget är minskad kvävegödsling för att minska indirekta utsläpp av lustgas. Kvävekrävande grödor missgynnas, och vid krav på minskning med 30 procent upphör exempelvis kvävegödsling till sockerbetor helt.

Antalet djur tros minska, eftersom de bedöms stå för så stor andel av utsläppen.

På växtodlingsgården kostar en minskning med 10 procent 27 öre per kg CO₂e, på mjölkgården 53 öre och på svingården minst 30 öre. Skulle minskningen bli 30 procent kostar det 74 öre/kg CO₂e på växtodlingsgården, 165 öre på mjölkgården och 42 öre på svingården.

Idag kostar en utsläpps rätt 30 öre/kg CO₂e, och det är bara om växtodlingsgården ska minska sina utsläpp med 10 procent som man hamnar under den kostnaden. I varje annat fall är det mer lönsamt att köpa utsläppsrätter än att minska produktionen. Det innebär att utsläppen skulle minskas i någon annan sektor, där kostnaden för minskning är mindre.

Jordbruket kan aldrig nå en nollnivå så länge vi cirkulerar kol och kväve. Förbättrat resursutnyttjande är nödvändigt men inte tillräckligt. Strategiska och mer grundläggande frågor om vad vi äter har större betydelse.

Frågor från publiken

Okänd: Att minska produktionen på en gård leder väl bara till att de grisarna måste produceras någon annanstans?

Maria Berglund: Ja, därför bör vi minska konsumtionen.

Thomas Svaton: Vad innebär Svenskt Sigills och Kravs nya klimatmärkning?

Maria Berglund: Stora osäkerheter – de har valt kvalitativa mått, eftersom det är så svårt att mäta.

Hur arbetar vi med produktivitet i nötköttsproduktionen

Inger Pehrson, Sveriges Nötköttsproducenter

Att prata produktivitet i kombination med lönsamhet och miljö passar väldigt bra. Idag finns stor efterfrågan på såväl svenskt nötkött som betesdjur. Strukturförändringarna pågår konstant. Antalet

mjölkkor minskar medan antalet dikor har ökat. Antalet dikor är 196.000 fördelat på 12.000 besättningar. Nu börjar även antalet dikoföretag minska, vilket är ett skifte. Fortfarande är det många små besättningar, 80 procent levererar färre än 20 nöt

per år, och det är de som minskar, medan de större besättningarna ökar.

Det enda kvantitativa mål vi har gäller bevarande av permanenta betesmarken, vilket stämmer väl överens med att många företag har nötköttsproduktion för att utnyttja befintliga resurser och producerar miljönytta mot ersättning. Spridningen i produktivitet och lönsamhet är stor mellan gårdarna.

Bidragen upplevs som kontraproduktiva, eftersom de motverkar rationalisering av betesdriften genom sammanslagning av betesmarker.

Uppföljning av produktiviteten i form av exempelvis foderförbrukning per kilo tillväxt sker inte kontinuerligt, men vi kan se en väsentlig ökning av slaktvikter, från en medelslaktvikt för storboskap på 266 kg år 1990 till 311 kg år 2008. Dessutom blir produktionstiderna kortare.

Bakom de här ökningarna ligger ett framgångsrikt avelsarbete, som mäts i ett avelsindex, där man lägger ihop kons avelsvärde med faderns. Sedan 1990 har index ökat med åtta enheter i ett genomsnitt för flera raser, och mest har det ökat

för Simmenthal med motsvarande 400 kr per djur. Mjölkraserna har motsatt utveckling, där köttindex utvecklas negativt för främst SLB.

I en jämförelse med en rad andra länder, Agribenchmark, ligger den svenska produktiviteten mätt som slaktad vikt per arbetsenhet i nivå med de flesta europeiska länder med undantag för Italien och Spanien, men långt under storproducenter som USA, Kanada och Australien. Om hänsyn sedan tas till ekonomisk produktivitet – produktionsvärde i förhållande till arbetskostnad – ökar skillnaderna främst jämfört med länder med låg arbetskostnad.

Även om produktiviteten är god är lönsamheten för närvarande extremt låg. Produktivitet är bara ett verktyg av flera för ökad lönsamhet. Andra viktiga verktyg är exempelvis rådgivning, LRF Kraftsamling med referensgårdsprojekt, FoU via SLU, näringspolitik via intresseorganisationer.

Vi behöver en bättre fungerande marknad och politiker som har en bättre förståelse för den nytta som produceras.

Hur arbetar kycklingbranschen med produktivitet?

Jenny Andersson, Svensk Fågel, Stjärnamo Kyckling AB

Jenny Andersson är kycklinguppfödare på Stjärnamo Kyckling AB, som omsätter cirka 30 MSEK, och är medlem i Svensk Fågel. Branschen präglas av storskalighet, och sammanlagt har organisationen 120 uppfödare som representerar 98 procent av produktionen.

Svensk Fågel arbetar sedan många år med ett omsorgsprogram, där det även ingår uppföljning av produktivitetsfaktorer.

I Sverige konsumerar vi cirka 18 kg kycklingkött/person och år, och det sker en kontinuerlig ökning. Men vi ligger långt efter övriga Europa, där genomsnittet ligger kring 24 kg per person och år.

I uppfödningen är omkostnaderna främst foder, 55 procent och inköp av daggammal kyckling 17 procent. Kapitalkostnaderna utgör cirka nio procent och uppvärmning sex procent. Arbetskostnaden är fem procent.

Produktiviteten utvecklas främst i form av ökade slaktvikter och förbättrat foderutnyttjande. Utnyttjande av byggnader är avgörande och

mängden kyckling mätt som kilo per kvadratmeter är ett kritiskt nyckeltal. För en genomsnittlig producent innebär en minskning med 1 kg/m² att lönsamheten minskar med 3 kr/m².

Arbetsinsatsen är låg, en årsarbetskraft per 10 MSEK i omsättning. Produktionen är mycket styrd, och leveranserna styrs helt av slakterierna avseende tid och vikt.

Om vi jämför oss med danska uppfödare har de något lägre kostnad och högre intäkt, främst genom fler djur per kvadratmeter. På annat håll tillåts användning av antibiotika, vilket också snedvrider konkurrensen.

På den egna gården arbetar Jenny Andersson och hennes familj med ett kretsloppstänkande. De producerar egen spannmål, som gör att foderkostnaderna minskar med 50 öre/kg. Uppvärmningen är också viktig, på Stjärnamo värms byggnaderna med flis.

De områden som branschen jobbar vidare med är omsorgsprogrammet, foderutveckling och klimat. Som stöd har medlemmarna tillgång till ett webbaserat uppfödningssystem, Tuppen.

Konkurrenskraftig raps

Johan Biärsjö, Svensk Raps

För svensk rapsodling handlar produktivitet fortfarande mycket om avkastning. Svensk Raps har tillgång till egen statistik. Innevarande femårsperiod ligger snittskörden i höstraps på 3.380 kg/ha jämfört med 3.260 kg/ha under föregående femårsperiod. Ökningstakten ligger på cirka 33 kg/ha och år, och är tydligt positiv. Rekordskördar på många håll både 2008 och 2009.

I ett EU-perspektiv ligger Tyskland först med 3.846 kg/ha i medeltal, Danmark ligger på 3.390, Frankrike på 3.274 och Storbritannien på 3.204 kg/ha.

Medan höstrapsskördarna stiger sjunker vår-rapsskördarna, och arealen utgör för närvarande omkring 30 procent av den totala oljeväxtarealen. Varför skördarna sjunker med i genomsnitt 12 kg per hektar och år sedan år 2000 finns det egentligen ingen bra förklaring på. Räknar vi med vår-

oljeväxterna hamnar vi sist i jämförelserna med de andra länderna, eftersom de endast odlar höstoljeväxter.

Sedan år 2000 har den totala produktionen i landet nästan fördubblats och under 2009 kommer vi upp i över 300.000 ton.

Vilka faktorer har gett resultat?

Det är främst genom ökad andel höstraps som totalvolymen ökat, men också ökad total areal. I 20/20-projektet som syftar till att höja avkastningen med 20 procent och minska kostnaderna med 20 procent arbetar Svensk Raps med forskning med fokus på högre skördar och lägre kostnad – och kunskapsförmedling. Budskapen kommer ut till odlarna, exempelvis via rådgivning.

En viktig faktor som lyfts fram från forskning och försök är såtidens och utsädesmängdens betydelse. Tidig etablering i inte alltför täta bestånd är avgörande för avkastningen.

Hur arbetar Lantbrukssverige med produktiviteten i spannmål?

Björn Roland, Hushållssällskapet Skaraborg

Totalskördens utveckling utvecklades drastiskt mellan 1960 och 1980. Arealen låg relativt konstant medan avkastningen per hektar utvecklades mycket positivt fram till 1990. Mellan 1980 och 1990 anpassades produktionsvolymen genom minskade arealer. Sedan 1990 har avkastningen per hektar i spannmål stagnerat eller till och med minskat i vissa områden.

De stagnerande skördarna har sannolikt flera förklaringar, och mönstret är inte lika över hela landet. Orsakerna finns att söka i avregleringen av lantbruket, som innebär att avsättningssäkerheten försvann. Ökade kostnader samtidigt som spannmålspriserna sjönk fram till för tre år sedan gjorde att lantbrukarna fokuserade på sänkta kostnader, framför allt på maskinsidan, vilket kan ha ökat läglighetskostnaderna. En annan förklaring är ensidiga växtföljder och misstänkt sämre markstatus med exempelvis sjunkande mullhalt och ökad markpackning.

I en internationell jämförelse halkar Sverige och Danmark efter Frankrike och Nederländerna,

där skördarna ökade med mellan 85 och 109 procent från 1965–1969 fram till 2004–2008, medan de i Sverige ökade med 62 procent och i Danmark med 52 procent.

Erfarenheterna från 1990-talet och början av 2000-talet är att det inte är givet att ökad produktivitet i form av avkastning per hektar ger ökad lönsamhet. Däremot kan ökad lönsamhet förklaras med bland annat ökad produktivitet i form av större avkastning för insatser, intensivare produktion.

De låga spannmålspriserna har pressat lönsamheten, och därmed ökat produktiviteten sett till den begränsande resursen, som kan vara areal, men lika ofta är tillgänglig arbetstid eller maskinkapital.

De frågor som branschen arbetar med är den långsiktiga bördigheten, främst i form av markpackning, mullhalt och dränering. Den har tyvärr försumrats, men hög bördighet är en förutsättning för att kunna dra nytta av framtida framsteg inom förädling, växtskydd och maskinteknik.

Grisproduktion och produktivitet

Barbro Mattson, Svenska PIG AB

Den svenska grisproduktionen har kraftigt ökat sin produktivitet sedan 1980. I suggproduktionen har antalet smågrisar per sugga och år ökat från 16,2 till 22,8 grisar, arbetsåtgången per sugga har minskat från 36 till 14 timmar, och i slaktsvinsproduktionen har foderutnyttjandet förbättrats från 3,4 till 2,8 kg foder/kg tillväxt.

Svenska producenter ligger på fjärde plats i Europa när det gäller antal levande födda, dödlighet mellan födelse och avvänjning ligger högst i Sverige bland jämförda länder, vilket gör att vi halkar ned till sjunde plats när det gäller antal avvanda smågrisar per sugga och år. Vi ligger sämst i jämförelserna när det gäller rekrytering.

I slaktsvin ligger vi på topp när det gäller tillväxt per gram och dag, men blev slagna av danskarna förra året. Vi ligger långt framme avseende dödlighet, där endast Italien ligger före. Vi har också näst högst produktionskostnader efter Italien, där

höga byggkostnader är den kostnad som avviker från andra länder på grund av lägre djurtäthet.

I produktionsjämförelser mellan svenska gårdar syns stora skillnader mellan företagen. Mellan den bästa och sämsta kvartilen är skillnaden 5,5 grisar per sugga eller 24 procent av medel, och 5,4 MJ/kg tillväxt, eller 15 procent av medel.

Ur landsbygdsperspektiv är det viktigt att stärka konkurrenskraften så att vi kan ha kvar grisproduktion i landet. Ett jobb i primärproduktionen ger 1,15 arbetstillfällen i efterföljande led, och ökning med en årsinkomst i primärproduktionen ger en inkomstökning med närmare tre årslöner totalt.

Konkurrensen är ett faktum. För branschen handlar det både om ökad produktivitet i produktionen i form av djurflöden, utfodring, nya byggnadslösningar, bättre djurhälsa, och stärkt företagande med ökad affärsmässighet, stärkt planering, avtalskompetens, personalstyrning med mera.

Produktivitet i mjölkproduktionen

Jacob Söderberg, Svensk Mjolk

Jacob Söderberg inledde med att förklara att det just nu är tuffa tider för landets 6.200 mjölkbönder med sina 350.000 kor. Det primära just nu är att främja konsumtionen och påverka de politiska spelreglerna.

Men strategiskt är produktiviteten en viktig faktor. Det är alltid bättre med mer. Sverige ligger av hävd i topp i mjölkavkastning jämfört med många andra länder. Sedan 1990 har avkastningen ökat med 2,4 procent per år, jämfört med 2 procent per år för EU15. Hög avkastning kommer också tillsammans med dyra byggnader och höga foderkostnader. Den höga avkastningen gör att vi har lite lägre djurtäthet än många andra länder. Samtidigt har svenska företag kvar en koppling mellan areal och antal djur, något som inte är fallet för de länder som ligger väsentligt högre än vi när man ser till produktion per hektar.

Fodereffektiviteten ligger på omkring 8,5 MJ/Kg ECM med 8,0 för den bästa tredjedelen och 8,9 för den sämsta. Produktivitetsökningen sedan början av 1990-talet ligger mellan 0,16 och 0,18 procent per år, med den bästa utvecklingen i de bästa besättningarna.

När det gäller arbetsinsatsen lägger den svenska mjölkföretagaren lika många timmar per ko och år idag som i början av 1990-talet, medan avkastningen har ökat med 34 procent eller två procent per år, antal kg per timme ökat med motsvarande till 182 kg/tim, vilket gör att arbetskostnaden per kg mjölk sjunkit från 1,48 kr till 1,10 kr. Jämfört med andra länder hamnar vi i samma liga som Belgien och Tyskland, men långt under Holland, där produktiviteten per arbetstimme är 271 kg.

Frågan är om hög produktivitet är detsamma som hög lönsamhet. Klart är dock att både marknad och klimat kräver en väl fungerande produktion.

Lönsamheten varierar mycket mellan gårdar. Historiskt har vi tittat mycket på genomsnitt, men för att få fokus på ökad produktivitet måste vi koncentrera oss på de bästa. Det är heller inte självklart att det är de största besättningarna som har den bästa lönsamheten. Av statistiken från efterkalkylerna 2008 framgår att optimal besättningsstorlek med avseende på TB2 verkar ligga kring 175 djur. Men spridningen är stor mellan besättningar inom alla storleksgrupper.

Branschens fokus framöver ligger på:

- Marknad – mer att sälja till ett bättre pris.
- Ökad affärsmässighet – till exempel mellan-gårdsavtal, komplettera med annan verksamhet.
- Köpa insatsvaror till lägre pris – mer standardlösningar.

- Öka produktiviteten – värde per timme.
- Minska fasta kostnader.
- Marginalekonomi.

Hur arbetar Lantbrukssverige med maskinproduktivitet?

Per-Anders Algerbo, Hushållningssällskapet Malmöhus

De fysiska villkoren för maskinarbete är desamma som förr, dem kan vi inte göra något åt. För att bearbeta en kvadratmeter eller tröska ett ton spannmål åtgår samma mängd energi idag som tidigare. Det vi kan göra något åt är kapacitet och hur väl arbetet utförs.

Inom maskinsidan är utvecklingen tydlig med större maskiner med större motoreffekter och bättre arbete i form av högre sönderdelning, mindre spill med mera. Energieffektiviteten har också ökat med bättre anpassning mellan redskap och dragfordon. Avgörande är att anpassa och utnyttja teknik fullt ut, exempelvis ny teknik i nya tröskor och traktorer.

Fältarbete har effektiviserats kraftigt sedan 1960-talet. Då uppskattades arbetet i spannmålsodlingen till cirka 15 t/ha. Idag ligger en normalgård på 5,2 t/ha, en större gård nere på 2,7 t/ha och med reducerad jordbearbetning nere på 2,0 t/ha. Antalet överfarter har dock inte minskat nämnvärt utom för den reducerade jordbearbetningen.

Den kraftiga produktivitetsutvecklingen på maskinsidan gör att maskinpriserna kunnat fortsätta stiga i takt, och produktionsmedelsindex i Sverige och Finland ligger över övriga Europa.

Produktivitet mot lönsamhet – priset på marknaden är viktigt och betyder ofta mer för lönsamheten än produktiviteten. Ökade kapaciteter kräver också större arealer. Läglighetseffekter spelar större roll vid höga produktpriser, och måste alltså tas hänsyn till. Rationalisering kräver alternativvärde på arbetstiden. Tung maskiner kan ge minskad skörd. Ibland kan ökad marginal per kilo genom sänkt intensitet, exempelvis med ekologisk odling eller direktförsäljning, vara en väg till ökad lönsamhet om inte arbetstiden är en begränsande faktor.

På maskinsidan går utvecklingen mot fortsatt större maskiner för minskad arbetsinsats per hektar men ökad arbetstid per maskin. Odlingsystemen går mot färre överfarter och grundare bearbetning. Elektronik används mer och mer för mätning och styrning – ökad precisionsodling – och är många gånger en förutsättning för ett rationellt utnyttjande av maskinerna.

Hur arbetar vi med produktivitet i betodlingen?

Ola Cristiansson, Nordic Sugar

Socketbetor har med undantag för något enstaka år alltid varit den mest lönsamma grödan i de växtföljder de ingått. Detta har skapat ett intresse för grödan, vilket i sin tur också har givit fortsatt ökad lönsamhet.

Produktivitet i form av ökad sockerskörd per hektar är ett mål i sig. Fortfarande finns en stor potential och avkastningen har ökat med mer än tio procent på tio år. En förklaring är att omstruktureringen med endast ett bruk har gjort att odlingen flyttat närmare bruket till bättre jordar.

Variation i skörd mellan olika områden är tydlig, från 7,7 ton socker/ha i det sämsta området i centrala Nordvästskåne till 10,2 ton/ha på Söderslätt och på Lundaslätten.

Marknaden har varit svängig med mycket politik och stor osäkerhet, men nu menar man att ordningen är återställd.

Ser man till lönsamheten var 2007 ett särfall när malkorn och höstvetete var mer lönsamma än betor.

Betodlingen är en produktionskedja där alla länkar behöver hänga ihop, från etablering, ogräs-

kontroll och växtskydd till upptagning och lagring. Det finns möjligheter till förbättring i alla led. Lyckas vi med hela kedjan är potentialen 100 ton betor/ha, idag ligger snittskörden omkring 50 ton/ha. Rent ekonomiskt innebär det att det finns omkring 18.000 kr/ha kvar att hämta hem i odlingen. De svagaste länkarna i idag är etableringen,

att få tillräckligt många jämnt uppkomna plantor, och sjukdomssidan. För lågt pH eller för låga Ca-AL-tal är och också svaga delar i odlingen.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att betorna konkurrerar väl mot andra grödor i växtföljden, och det gör också att odlingen kommer att fortsätta utvecklas.

Hearing

Dagen avslutades med en hearing och diskussion ledd av moderatorn, *Ove Karlsson*, VD för Hus-hållningssällskapet Halland och rådgivningschef i Växa Halland. Han inledde med att ställa fyra frågor som panelen bestående av dagens föredrags-hållare fick besvara.

Arbetar vi effektivt?

Stefan Gustafsson: Ofta, men inte alltid.

Barbro Mattson: Ja, men inte tillräckligt. Vi kan mer.

Björn Roland: Nej.

Jakob Söderberg: Ja, det vi gör idag gör vi effektivt.

Ola Christiansson: Ja.

Johan Biärsjö: Jodå.

Jenny Andersson: Vi arbetar effektivt, men är beroende av hela kedjan. Beroende av avelsarbete utomlands.

Inger Pehrson: Stor variation, så svaret blir nog nej.

Maria Berglund: Nej.

Per-Anders Algerbo: Nej.

Harald Svensson: Ja.

Gemensamma drag?

Stefan Gustafsson: Otillräcklig lönsamhet.

Barbro Mattson: Vi behöver tjäna mer pengar.

Björn Roland: Pressad lönsamhet hindrar produktivitetens utveckling.

Jakob Söderberg: Produktionsfokus med omställning mer mot marknadsfokus.

Ola Christiansson: Behov av ökad lönsamhet.

Johan Biärsjö: Bekymret med växtföljd och struktur i växtodlingen.

Jenny Andersson: Kämpar mot de politiska spelreglerna, och tror oss ha ett gemensamt mervärde.

Inger Pehrson: Otillräcklig lönsamhet och frustration över att de svenska mervärdena betalas för dåligt.

Maria Berglund: Vikten av att ta tillvara produktionsförutsättningarna i bördiga jordar och biologiskt material.

Per-Anders Algerbo: Fokusera på lönsamheten och optimering av kedjan.

Harald Svensson: Medvetenhet om fokus på målet.

Avvikande drag?

Stefan Gustafsson: Bättre helhetssyn i kyckling än i mjölk och växtodling.

Barbro Mattson: Ojämliga marknadsvillkor.

Björn Roland: Nischbranscher har varit mer framgångsrika att fokusera på lönsam produktivitetens utveckling.

Jacob Söderberg: Homogena nischer i fågel och socker.

Ola Christiansson: För betodlingen är produktivitet ett mål.

Johan Biärsjö: Vår bransch är fortfarande lite oomogen med möjlighet till tillväxt, både i odling och kompetens.

Jenny Andersson: Djurvälstånd är inte politik utan biologi; mer platsberoende än regelberoende.

Inger Pehrson: Fortfarande småföretagsstruktur; både en möjlighet och ett problem.

Maria Berglund: Mycket olika produktionsförutsättningar.

Per-Anders Algerbo: Att fokusera på produktivitet i betodlingen.

Harald Svensson: Kvardröjande effekter av den gamla jordbruksregleringen i exempelvis kycklingproduktionen

Satsningar?

Stefan Gustafsson: Ha fokus på produktionen.

Barbro Mattson: Förmedla kunskap, skapa mervärden i produktionen. Vill ha mer forskning som går att omsätta i Sverige.

Björn Roland: Beakta den långsiktiga bördigheten, fokus på att göra saker rätt.

Jacob Söderberg: Företagsskicklighet, djurvälstånd och klimat.

Ola Christiansson: Vi fortsätter att höja avkastningen.

Johan Biärsjö: Jämna ut skördevariationer och minska avståndet mellan forskning och praktik.

Jenny Andersson: Vi satsar på vår uppföljning Tuppen, klimatfrågor.

Inger Pehrson: Referensgårdsprojektet med faktiska typgårdar; ger nödvändigt stöd till rådgivningen.

Maria Berglund: Mer kunskapsöverföring, mindre

snack och mer verkstad.

Per-Anders Algerbo: Mer tillämpbar forskning.

Harald Svensson: Satsa på hållbarhet i olika bemärkelser, exempel bördighet. Dessutom satsning på företagande och entreprenörskap.

Från publiken

Sture Larsson: Spetsföretagen för 40 år sedan låg på samma nivå som genomsnittet i dag.

Barbro Mattson: En förklaring kan vara lägre slaktvikter.

Bert-Owe Nelson: Dålig struktur i områden med extensiv köttproduktion. Hur hjälper vi områden med dålig struktur så att de kan uppnå skalfördelar?

Inger Pehrson: Arbetade i ett tvärvetenskapligt betesprogram, och kan därifrån konstatera att frågan är mer av antropologisk art än produktionsteknisk.

Annika Bergman: Mycket handlar om personer, intresse, lust, förmedling av kunskap. Hur produktiv är rådgivningen idag? Kvalitetssäkring – när jag går till en revisionsfirma vet jag vad jag köper för produkt, här har rådgivningen en lång väg att vandra.

Jacob Söderberg: Vi har haft vattentäta skott mellan olika rådgivningssystem; för att bli effektivare måste vi samla rådgivningen kring hela företaget. Distansrådgivningen kommer, datainsamling.

Stefan Gustafsson: Viktigt att förstå varför Nordic Sugar ser produktivitet som mål, eftersom det säkerställer tillgång till en industriell råvara, medan den enskilde producenten ser produktiviteten som mål för lönsamhet. När det gäller kvaliteten i rådgivningen så ger den individcentrerade rådgivningen ett mycket varierande fokus. Vi behöver kvalitetssäkrat gemensamt bakgrundsmaterial.

Inger Pehrson: Gemensam agenda och gemensam uppföljning ger kvalitetssäkring. Det är också viktigt att förstå med vems perspektiv man bedriver rådgivning. Vems lönsamhet är det som står i fokus, företagarens eller efterföljande leds? Vi har också via gratis rådgivning fått en utspädning av rådgivningen. Det finns en tradition att inte behöva betala i vissa branscher och då vänjer man sig vid låg kvalitet.

Johan Biärsjö: Vi har en stor kunskap i vår organisation, men vi är inte tillräckligt bra på att få ut den.

Barbro Mattson: För 20 år sedan fanns det omkring 50 personer som arbetade som gristrådgivare, idag kanske en handfull. Nu är vi på väg att bli fler tack och lov. Men vem ska betala? Och vem ska ta fram gemensamt rådgivningsunderlag? Rådgivning i samverkan är helt rätt; ingen fråga borde få ramlas mellan stolarna. Vilken är mottagarnas beställarkompetens?

Hans Andersson: Hur påverkar utländskt ägare produktivetsarbetet och rådgivningsstrukturen? Vilka krav ställs på utbildningarna i framtiden?

Ola Christiansson: Produktivitet är ett mål i betodlingen, därför att det ger lönsamhet. Insatskostnaderna är relativt konstanta. Inom vår industri är det klart sagt att rådgivning och odlingsutvecklingen sker utifrån lokala förutsättningar.

Jacob Söderberg: Inom mejeribranschen har vi vunnit på internationalisering inom mejeriteknik och avel. Inom utbildningarna viktigt att lära sig styra mot mål, process och flöden. Dagens praktiska utbildningar ger inte kompetens.

Inger Pehrson: Det finns en ocean att ösa kunskap ur via internet. Men det vi behöver för att bli framgångsrika är att bli mer socialt och kreativt kompetenta, så att vi kan bryta gamla mönster.

Mårten Carlsson: LUPP kom till för att bereda agrosidan att arbeta med produktivitet, efter att vi bara hade lyssnat på fem decenniers diskussioner kring produktivitet. Enskilda individer var mer synliga förr. Idag är det kompetenta diskussioner, en följd av att jordbrukspolitiken i sin gamla form upphört. Idag talar man om att åter anställa statskonsulenter – behövs det idag när lantbrukarna är så mycket bättre utbildade? En annan skillnad mot förr är flermålsproblematiken med produktivitet, marknad och miljö.

Stefan Gustafsson: Kraven på de rådgivare som kommer ut idag är mycket högre, och det företagarna är beredda att betala för är specialistkunskap, och det spelar ingen roll var den sitter. Det tar också lång tid att utveckla rådgivarna så att de blir säljbara. Den offentliga finansieringen inom Greppa näringen och landsbygdsutveckling ger en utspädning av rådgivningen.

Avslutning

Ove Christiansson: Vi är duktiga i det enskilda, men vi är dåliga på att förpacka själva rådgivningen.

Seminariedeltagare

Per-Anders Algerbo, HIR Malmöhus
Martin Alwén, Stud
Allan Andersson, SLU
Jenny Andersson, Svensk Fågel
Emma Andersson, SYDEK
Hans Andersson, SLU
Tobias Andersson, Växa Halland
Mikael Bengtsson, Färs & Frosta
Maria Berglund, Hushållningssällskapet Halland
Carl Johan Bergman, Stud
Annika Bergman, Elgesta Förvaltnings AB
Astrid Bergqvist, KSLA
Emma Berndtsson, Stud
Göte Bertilsson, Greengard AB
Johan Biärsjö, Svensk Raps AB
Ida Björkqvist, Stud
Carl- Fredrik von Blixen-Finecke, Stud Svalöv
Elise Bostad, SLU
Jos Botermans, JBT-SLU
Martin Brabrand Rosenmeijer, SkaberNäs HB
Bengt Brynell
Göran Brynell, Bryla Jordbruk AB
Magnus Börjesson, Högåsa Gård AB
Marcus Callenbring, Stud
Mårten Carlsson, KSLA
Sara Cedergren, Stud Svalöv
Ola Christiansson, Nordic Sugar
Kristin Davidsson, Stud
Maria Donis, Svensk Fågel
Roger Edén, Hushållningssällskapet Rådgivning Agri AB
Frida Emmertz, Länsstyrelsen i Skåne
Ida Eriksson, Svenska Pig
Sven Fajersson, Hushållningssällskapet Kristianstad
Charlott Gissén, SLU Alnarp
Jonas Granlöv, Stud
Rasmus Grese, Stud
Bengt Gustafsson, SLU Alnarp
Martin Gustafsson, Stud
Gösta Gustafsson, SLU, LBT
Stefan Gustafsson, Hushållningssällskapet Kristianstad
Camilla Hansson, Stud Svalöv
Catrin Hansson, Stud Svalöv
Frida Hansson, Stud Svalöv
Per Hansson, Landshypotek
Linda Haraldsson, Stud
Margaretha Hedin Åkeby
Lars Helgstrand, Agmedia
Emelie Hellerström, Stud Svalöv
Hampus Henrysson, Stud
Anna Hermansson, Stud
Lina Hidås, Svenska Pig
Kristina Hugne, Stud
Lars Hylander, Stud
Daniel Håkansson, Länsstyrelsen i Skåne Län
Gustav Ingemarsson, Stud Svalöv
Lars Ingesson, Elisefarm AB
Petter Isoz, Stud Svalöv
Susanne Jacobsson, Växa Halland
Jenny Jansson, Stud
Erik Johansson, Stud
Bengt Johnsson, Jordbruksdepartementet
Henrik Jönsson, Stud
Ann-Britt Karlsson, Hushållningssällskapet Malmö
Johan Karlsson, Stud Svalöv
Madeleine Karlsson, Stud
Martin Karlsson, Stud
Ove Karlsson, Hushållningssällskapet Halland
Per Karlsson, Boarps Gård AB
Åsa Karlsson, Boarps Gård AB
Johanna Klasson, Länsstyrelsen i Skåne Län
Henrik Knutsson, Stud
Tobias Kreuzpointner, Jordbruksverket
Jan Kristensson, Lantbrukare, KSLA
Peter Kristoffersson, Stud
Annika Kulle, SLU
Jonas Källming, Länsstyrelsen Östergötland
Bartek Larsson, Stud
Jan Larsson, SLU
Sture Larsson, Agronom
Helene Larsson Jönsson, Svalövs Gymnasium
Tua Larsson-Holmgren, Stud Svalöv
Lars Lennartsson, Sandby jordbruks AB
David Leo, Stud
Carl Johan Lidén, Jordbruksverket
Agneta Lilliehöök, Lantbrukets Affärer
Mia Lindkvist, Stud
Henrik Lundblad, Stud
Martin Lundin, Stud
Carolina Magnusson, Stud Svalöv
Ulrika Martinsson, Stud
Barbro Mattson, Svenska Pig
Nilla Mårtensson, Stud
Henrik Negendank, Stud Svalöv
Bert-Owe Nelson, KSLA
Anna Nilsson, Stud
Christer Nilsson, SLU
Filip Nilsson, Stud
Fredrik Nilsson, Stud
Martin Nilsson, Stud Svalöv
Nina Nilsson, Stud
Anders Nilsson, SLU Alnarp
Carl-Johan Nilsson, HS Malmöhus HIR
Johannes Nyrot, Stud
Lena Näslund, Stud
Åsa Odell, LRF Skåne
Victoria Ohlsson, Taurus Köttrådgivning AB
Marina Olsson, Stud Svalöv
Inger Pehrson, Sveriges Nötköttproducenter
Caroline Persson, Stud
Fredrik Persson, Stud
Ingrid Persson, Svalöfs Lantbruksskola
Knut Persson, Tidningen Lantmannen
Lars Persson, Svalövs Gymnasium
Mats Persson, Jordbruksverket
Carl Pilhemmer, Stud
Knud Rasmussen, Svenska Foder AB
Jörgen Rasmusson, LRF Konsult AB Affärsrådgivning
Rasmus Ringström, Stud
Björn Roland, Hushållningssällskapet Skaraborg
Johan Roland, SLU
Eva Rolander, Länsstyrelsen i Skåne
Hanna Ronnerstedt, Stud
Johan Rosén, Stud
Johanna Rosengren, Stud
Michaela Roxner, Stud
Mikael Rubin, Handelsbanken
Carl Christian Ryberg, Stud
Anett Seeman, Taurus Köttrådgivning AB
Dave Servin, Partnerskap Alnarp
Johan Sjöblom, Lönsamt Lantbruk
Erik Stjernedahl, HIR Malmöhus
Anna-Karin Swahn, LRF Konsult
Thomas Svaton, Svensk Dagligvaruhandel
Ruzena Svedelius, Aktion Skåne-Miljö
Sven-Erik Svensson, SLU Alnarp, Område Jordbruk
Gunnar Svensson, SLU
Harald Svensson, Jordbruksverket
Krister Sällvik, SLU
Anders Söderberg, Stud
Jakob Söderberg, Svensk Mjök
Ingemar Tegnell, Vreta Kloster
Lotta Tenghagen, Stud Svalöv
Clas Thomer
Annika Ulbricht, Stud Svalöv
Anna Wall, Hushållningssällskapet Halland
Johan Wattsgård, Stud
Gustaf Wedén, Stud
Lennart Wikström, Cultimedia
Hans Wiktorsson, SLU
Elin Windfäll, LRF Skåne
Eva von Wachenfelt, SLU, Lantbrukets byggnadsteknik och djurhållning
Charlotta Ågårdh-Orsmark, Stud Svalöv

Långsiktigt och lönsamt företagande är en förutsättning för ett livskraftigt svenskt lantbruk. LUPP-kommitténs (Lönsam Uthållig Primärproduktion) fokuserar under 2009 på tre särskilt viktiga områden – strategisk företagsledning, management och produktivitet. Syften med arbetet är att mer aktivt undersöka, diskutera och lyfta fram kunskap och nya/andra metoder än de som används i Sverige idag, och som normalt annars förmodligen inte skulle bli belysta. Ett sätt är att pröva nya infallsvinklar och hämta know-how från andra länder eller andra branscher i Sverige.

I början på 2009 genomfördes konferensen "Konkurrenskraftigt lantbruk – omvärldsanalys för framgångsrikt företagande" som hanterade området strategisk företagsledning. Under hösten 2009 fokuserar kommittén på två områden som har stor betydelse för lantbrukets konkurrenskraft, nämligen produktivitet och effektivitet (managemen). För att tydliggöra kan dessa begrepp definieras:

Produktivitet är inom ekonomi mättet på det värde som produceras under en viss tid av en anställd, på en anläggning eller på ett företag.

Effektivitet är ett begrepp inom ekonomi och organisationsteori som beskriver hur väl en organisation kan omvandla resurser till produkter och tjänster. I begreppet ingår både produktivitet och kvalitet, som båda är höga i en effektiv organisation.

Konferensen den 17 september 2009 hade som syfte att sätta fokus på produktivitetens betydelse för att uppnå lönsamhet och resurseffektivitet, med kopplingar till synbara fördelar för climateffektiviteten.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien
Drottninggatan 95 B
Box 6806, 113 86 Stockholm
tel 08-54 54 77 00, fax 08-54 54 77 10
www.ksla.se, akademien@ksla.se

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) är en mötesplats för den gröna sektorn. Akademien är en fri och oberoende nätverksorganisation som arbetar med frågor om jordbruk, trädgårdsbruk, livsmedel, skog och skogsprodukter, fiske, jakt och vattenbruk, miljö och naturresurser samt skogs- och lantbrukshistoria. Vi arbetar med frågor som berör alla och som intresserar många!